

Rautalammin kunnan kysely hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelmista 2.3. - 4.4.2024.

Kyselyyn vastasi 391 kuntalaista.

Mitkä sosiaali- ja terveystalvelut on ehdottomasti säilytettävä Rautalammillä?

Rautalampilaiset vastasivat:

1. Terveysasema 92,6%
2. Vanhusten palveluasumisen yksikkö 84,9 %
3. Laboratorio 80,1 %
4. Hammashoito 62,4%
5. Lasten ja äitiysneuvola 61,1%
6. Sosiaalityö 59,8%
7. Perhetyö 51,2%
8. Mielenterveyspalvelut 48,8%
9. Muut: mainittu mm. kouluterveydenhuolto, työterveys, vanhusten kotihoito...6,9%

Kivijalkapalvelujen säilyttämisen syyt:

- kuntalaisten ikärakenne: palvelujen hakeminen ilman julkista liikennettä mahdotonta ja kelataksien tilaaminen ja saaminen taksikeskuksesta on haastavaa. Vapaaehtoisten saattajien määrää ei pystytä lisäämään.
 - digiyhteydet eivät toimi kaikkialla kunnassa
 - yritysten työvoiman pito- ja vetovoima heikkenee, jos paikkakunnalla ei ole sotepalveluja
 - kunnassa seitsemän hoitokotia, jotka tarvitsevat päivittäisiä konsultointi- ja lääkäripalveluja
 - paikkakunnan alaikäisistä ratsastuslukiolaisista runsas puolet muilta paikkakunnilta – ei kulkuneuvoja, ajokorttia, vanhempia ja aluksi ei verkostoja, joilla etsiä palveluja toiselta paikkakunnalta
 - työterveyshuolto lähtee paikkakunnalta, mikäli laboratorio ja lääkärit poistetaan
 - apteekin olemassaolo vaarantuu ja sitä myöten potilaiden lääketurvallisuus, kun lääkkeitä hankitaan eri paikoista
- => kunnan elinvoima heikkenee merkittävästi ilman toimivia sote-palveluja.

Mistä terveystalveluista voisit luopua?

Valtaosa vastaajista sanoi, ettei halua luopua mistään terveystalveluista. Jos jostain luopuminen olisi pakollista, sellaisiksi terveystalveluiksi mainittiin hammashoitola (80 mainintaa), koska ”sitä palvelua ei enää omasta kunnasta ole viime aikoina saatu” ja toisena mielenterveyspalvelut (55 mainintaa). Lisäksi 38 mainintaa saivat äitiys- ja lastenneuvola sekä laboratorio. Vastanneet perustelivat vastaustaan usein sillä, etteivät ole itse kyseistä palvelua juuri tarvinneet, mutta samalla sanoivat, että näiden palvelujen tarvisijoille juuri kyseiset palvelut ovat luonnollisesti tärkeitä. Kyselyyn vastanneista vain yksi olisi valmis luopumaan terveystalveluista omassa kunnassa – hän kertoo kyllä pääsevänsä kauemmas saamaan hoitoa.

Kuntalaisilta kysyttiin, miten palvelut voitaisiin muutoksessa järjestää parhaiten?

Ehdoton valtaosa vastaajista näki, että palvelut tulisi järjestää edelleen lähipalveluna omalla paikkakunnalla.” Terveyspalvelujen tuottaminen terveysasemalla lähipalveluna tuttujen lääkärin ja hoitajien tekemänä: kustannustehokasta ja laadukasta”.

- Erityisesti vanhusten ja lasten palvelujen järjestäminen omalla paikkakunnalla etusijalle.

Autollisille ja omatoimisille Suonenjoelle kulkeminen ei ole mahdotonta.

- Jos muutoksia on pakko tehdä, nähtiin välttämättömänä terveysaseman palvelujen turvaaminen vaikka supistetuilla aukioloajoilla.

- ”Osan palveluja voi siirtää Suonenjoelle. Iltapäivystys ja röntgen hyvä säilyttää Suonenjoella. Vuodeosaston lakkautus Suonenjoelta huono ajatus. Nyt jo liikaa potilaita erikoissairaanhoidon paikoilla, kun kotona pärjääminen ei ole mahdollista maksimikotiavunkaan turvin eikä perusterveydenhuollon osastoille mahdu siirtymään”.

Mitkä ovat ne paikalliset erityispiirteet, joiden vuoksi palvelut tulisi säilyttää juuri Rautalammilla?

- Väestön ikärakenteen takia, joka vanhenee jatkuvasti

- Julkiset kulkuyhteydet ovat äärettömän huonot: iäkkäät ihmiset, autottomat ja lapset tarvitsevat palvelut lähellä, sillä taksien saatavuus on huonoa ja tietoliikenneyhteydet eivät toimi osan kunnan alueella ollenkaan.

- Viisi yksityistä hoitokotia hyvinvointialueen kahden yksikön lisäksi. Asiakaspaikkoja niissä yhteensä runsaat 115. Mikäli lähilääkäripalvelut loppuvat, on sillä suora negatiivinen vaikutus kymmeniä paikallisia työllistävien yksityisten palvelukotien ja apteekin toimintaedellytyksiin. Nämä paikalliset palvelukodit ovat nyt tärkeä osa hyvinvointialueen palveluverkkokonaisuutta ja niiden mahdollinen sulkeminen romuttaisi koko Sisä-Savon alueen palveluasumispalvelut.

- Rautalammin terveyskeskuksen pitkäaikaisen ja sitoutuneen henkilökunnan takia: meillä samat lääkärit ja hoitajat toimineet pitkään; tietävät potilaiden tilanteen ja sairaudet. Nopea lääkäriille pääsy. Kaikilla terveysaseman hoitohenkilökunnasta ei ole ajokorttia eikä paikkakunnan sairaanhoitajilla ole kiinnostusta liikkuviin palveluihin.

- Ratsastuslukion tulee paljon alaikäisiä opiskelijoita kaukaa ilman vanhempiaan, joiden terveyspalvelujen on toimittava.

- Etelä-Konneveden kansallispuiston suuret kävijämäärät (v. 2023 yhteensä 34 000 kävijää) ja vapaa-ajan asukkaiden suuri määrä (1700 vapaa-ajan asuntoa varsinaisten lisäksi).

- Sote-peruspalvelut oltava omassa kunnassa, jotta kunnassa säilyisi elinvoima

- Rautalammin maantieteellinen alue on laaja, jo omalle kirkonkylälle on monilta alueilta kosolti matkaa. Jos omasta kunnasta lähipalvelut lakkaavat, lääkäriissäkäynnistä tulee huomattavan kallista. Kustannukset ovat toista luokkaa kuin kaupungissa, kun ei ole toimivaa joukkoliikennettä.

- Kansalaisten tasa-arvoisen kohtelun vuoksi: jos palvelut karkaavat toisille paikkakunnille, kuka korvaa niistä aiheutuneet matka- ym. kulut asiakkaille? Esimerkiksi lasten vanhemmat joutuisivat ottamaan töistä vapaata kuljettaakseen lasta esim. normaaliin hammaslääkärikäyntiin toiselle paikkakunnalle.

- Rautalampi sijaitsee maakunnan lounaisnurkassa, ei minkään valtavyöhykän varrella: tarvitaan riittävät lähipalvelut, sillä keskuskuntiin on pitkä matka.

Mitä tapahtuu kunnan elinvoimalle, jos palveluja karsitaan?

Rautalampilaiset pitävät palvelujen karsimista kunnan elinkelpoisuuden kannalta kriittisenä asiana, jonka myötä kunnan pelätään yksimielisesti kuihtuvan, jopa kuolevan. Palvelujen karsimisella

pelätään olevan todella suuri vaikutus kunnan elinvoimalle. Ihmiset siirtyvät muualle palvelujen äärelle eikä uusia asukkaita saada houkuteltua muuttamaan. Ihmisten huonovointisuus lisääntyy. Sosiaali- ja terveydenhuollon suuri hoitohenkilökuntamäärä menettäisi työpaikkansa ja ihmiset joutuivat muuttamaan pois → elinvoima heikkenee edelleen.

Tuottaisiko sinulle haasteita hakea terveystalvcluja Suonenjoelta/Kuopiosta?

- 72 %:lle vastaajista tuottaisi haasteita hakea terveystalvcluja Suonenjoelta/Kuopiosta.
 - Vain 28 %:lle vastaajista tämä olisi ok.
- ” On iso ero, olisivatko talvclut Suonenjoella 20 km:n vai Kuopiossa 70 km: päässä”

Muita esille tuotuja näkökulmia, mm.

Kela-taksien saatavuus on jo nyt vaikeaa; lisääntyvät kuljetukset heikentäisivät saatavuutta lisää. Kela-taksilla liikkuminen tulee liian kalliiksi monille vanhuksille ja autottomille. Jos terveystalvcluja siirrettäisiin Suonenjoelle/Kuopioon, joukkoliikennettä pitäisi parantaa huomattavasti.

Vanhusten palveluyksiköiden siirtyminen toisiin kuntiin vähentäisivät autottomien omaisten vierailua. Miten ihmiset kulkevat hoitoon Kuopioon, jos ei ole tarpeeksi sairas ambulanssiin, kelataksi ei tule, ei ole varaa tavalliseen taksiin ja ei joko omista autoa tai kysene sitä ajamaan?

Miksi ei esitellä vertailulaskelmia nykyisen ja uuden sotcn kustannusten vertaamiseksi kiinteistökustannukset mukaan lukien. Kasvukeskuksiin rakennetaan uusia tiloja, samalla kun olemassa olevat kuntakeskusten tilat jäävät käyttämättä.

Miten on arvoitettu palveluntarvitsijoiden ylimääräisiin matkoihin kuluva aika ja matkakustannukset? Eikö järkevämpää ajcluttaa lääkäriä 3000 asukkaan luo kuin 3000 asukasta lääkärin luo. Myös luonnon takia.

”Hyvinvointialueiden toimintaa kehitettäessä katseen pitäisi olla huomattavasti pidemmälle kuin tämän tai seuraavan vuoden taloudessa. Hoitoon pääsyn viivästymisen maksaa yhteiskunnalle huomattavasti enemmän kuin sujuva ja nopea hoito”

”Jos talvclut siirretään kauas, jättää osa niiden käytön kokonaan”

”Svenska YLE:llä on hyvä esimerkki toimivasta ikäihmisten hoidon toteuttamisesta Länsi-Uudellamaalla kaksivuotisen kokeilun perusteella. Tässä olisi mallia meillekin. ”Hemvård på distans är den nya verkligheten – Verna i Ingå tycker det är smidigt”. Julkaistu 19.3.2024